

gemaks ei püa õppetada, ütlesid mõningad: „Ei osta keelt“ ehk „Ei olle aega.“ Teised rätisid jälle: „Mis meie õppetus Hottentotlastele ullataks, kes wanaft pärritud kombest ei raa i lahkuda.“ Mitto andis koolmeistritele ja kirriko õppetajatele suuks, mis nemad rahwa mõistuse piresi laiemale ei püa ajjada, ja wie peatükile kuendamat jure ei lissa, mis õppetaks: kudda inimene oma terwist peab warjama. Kõige rohke mine lõhna anti iggalt poolt waese Kalendriteggijale; mis ta mehhike seal laimu pididi kuulma, sedda ei olleks walge märja jõudnud ärra weddada, sest olleks Jaan Juriksoni kõrb runale peaaego koorma sanud! — Seal üteldi: „Teie tete ümmargused kriipsud ja wirud Kalendrisse, kuidarandawad-tähhed päikese ümber jooksewad ja annate muido — tühhi teab? — mis surisuggusi tarkuse õppetusi, et mõnel pä luggedes kui westi rattas ümber käib; agga, paifene! wadake ennemine ülle nina jalgade ette mahha: siis leiate lonkawat asja iggas kohhas, kus jures palju libbadamast kohhendamis tarwis lähheks, kui taewa-tähtede seas.“

Wata, armas luggeja, kui sähherdust laimu iggalt poolt kõrwa kostab, — inimene ei olle pu-tük, waid üks soea werrega lodud lomoke — seal lähhe meel aigeiks ja südda paisuma. Agga kui melepahhanduse tust möda lähheb, siis tulles aeg, kus külmema werre ja seggamata filmaga luggu läbbi affame katsuma. Nõnda teggin mina. Siin tahhan teile awalikult tunnistada, kudda asja leidsin ja mis targemate käest selle pärrast õppisin.

Tõssi on ja ei tohhi keddagi sedda walleks panna, et kõhhu-tõbbi ifka enamist sest tõuseb, kui inimese soe, iggitsew kehha ätkitselt külmaks angub. Inimesed, kes iggise kehha niiske ma peale puhkama eitsid, tundsid illesärtades kõhhus näppistamist, ehk liiskmed ollid rammad ja külma wärrin kip-

pus peale. Teised kaebasid uimase pä ehk ofsele pöritamise ülle, ja ütlesid sögi-issu ärra lõppema. Mõningalolli ni kange külma rabbandus, kui olleks wana hal ehk külm-tõbbi tullemas olnud; siis tulli pallaw ja kange jogi jännu; wimaks suur sisse mine wallu nabba ümber ja kõht läks wallale. Selle peale attasid — kord warremine, kord iljemine — rasked wäitused käima, mis kõige enam ristluid ja pärratis-soolt pinasid, kus suur pallaw ja kange pakkitus ollid, et mõningad willetsad lomad otsego tulles kiffendasid ja ussi kombel maas wingerdasid. Ehk küll kibbedad wäitused inimest saggedast oma asjale sundisid minema, siiski ei tulnud suremat wälja, kui nattoke werist lägga, ehk selget werd, kus sees walwakad tüksid kui solikate kabe ollid; teine kord näitas lägga enam roheline otsego lojuksel nore rohhu aeal. Mitmel käisid wägga wallusad tühjad wäitamised, agga ei tulnud mitte piiskagi taggant wälja. — Ohtul ja ööd wasto läks wallu iggalühhel rängemaks, pallaw ja jänno raskemaks. Kange wallu pöritas ofsele ja mõned nõrgemad minestasid wallo kätte ärra. — Agga mis ma siin kurwa luggu kolledat pilti pikkemalt teile malin? Küll need willetsad, kes mullo suuwel tõbbe küsis wingerdasid ja elloga peasid, teile sedda asja woiwad selletada, kust nähha sate, et töt rätisin! Kõhhu-tõbbi on üks wägga kibbe Jumala wits, isseärranis siis, kui ta surma toob.

On tõbbi korra inimese küllles täielikult jallule sanud, siis kestab ta ifka nädala päwad ehk kaks, teine kord ka kolm ja nelli nädalat, kui aigeid olelikult ja korra pärrast ei sadud rawwitsitud. Paljo lõppeb, parrako Jumal! kurja tõbbe kätte, kudda minewal suuwel mitmes kohhas nähha ja kuulda olli, kus wanad ja lapsed kui kärblased mulda warrijesid. Olli tõbbi wägga raske, siis lõppetas ello jubha